

Diamantkort – rettigheder og medansvar

Information om øvelsen

Indhold

Holdningsøvelse hvor eleverne præsenteres for ni udsagn, der udtrykker forskellige syn på menneskerettigheder, der findes i det danske samfund. Udsagnene illustrerer at menneskerettigheder kan rumme dilemmaer i Danmark i dag, og eleverne får også anledning til at lufte egne synspunkter.

Formål

- At eleverne overvejer de forskelligartede holdninger, der er til menneskerettighederne i den hjemlige, politiske debat.
- At eleverne reflekterer over hvilke bredere synspunkter og problematikker, der ligger bag.

Fag

Samfundsfag, geografi, historie, dansk

Tidsforbrug

1-2 lektioner

Materialer

Bilag til elever: 9 udsagn/diamantkort om menneskerettigheder. Print diamantkort svarende til antallet af elever.

Bilag til lærer: Lærerinspiration med eksempler til forståelse og forklaring af de 9 udsagn

Saks og antal papirklips svarende til antallet af elever.

Forklaring: De ni udsagn/diamantkort om menneskerettigheder kopieres fra Bilag til elever: 9 udsagn/diamantkort om menneskerettigheder, svarende til antallet af elever i klassen.

Husk at lave et til dig selv også. Kortene klippes ud sætvis og hæftes sammen med en papirklips.

Introduktion

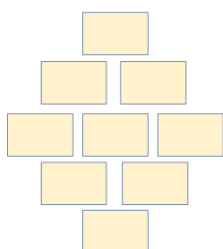
1. Introduktion til øvelsen

Indled med at fortælle eleverne, at de skal i gang med en øvelse, der handler om menneskerettigheder, og at du vil uddele ni kort til hver enkelt elev med udsagn, som du senere vil bede dem tage stilling til. Først skal de dog skimme dagens aviser og se, om de kan finde synspunkter, der ligger i forlængelse af udsagnene, og derudfra give eksempler på i hvilke aktuelle sammenhænge, synspunktet forekommer. Hvis det virker, som om de ikke helt forstår udsagnene, og hvad de kan dække over, kan du indlede med at give eksempler fra virkeligheden (for inspiration, se Bilag til lærer: Inspiration med eksempler til forståelse og forklaring af de 9 udsagn).

Fortæl nu eleverne, at de skal tage stilling til udsagnene ved at prioritere imellem dem. Tegn nedenstående diamant-formation på tavlen. Hver elev skal danne samme figur med deres kort foran dem på deres bord. Det udsagn, de placerer i toppen af diamanten foran dem på deres bord, skal være det de finder vigtigst, eller det udsagn der for dem er mest dækkende for deres opfattelse af, hvad menneskerettighederne går ud på.

2. Diamantkort uddeles

Uddel et sæt diamantkort per elev og giv dem 10 -15 minutters betænkningstid til at prioritere deres kort. Kortene lægges i "diamantformation", som også tegnes på tavlen:



Variation: Hvis din klasse ikke er så stærk rent fagligt, kan eleverne sættes sammen to og to, så de har mulighed for at drøfte betydningen af udsagnene, inden elevernes prioriteringer debatteres i hele klassen.

3. Refleksion og opsamling

Begynd med at spørge eleverne, hvilket udsagn de har lagt øverst, og bed dem begrunde deres prioriteringer.

- Hvilket udsagn har de lagt i bunden?
- Hvordan forstår de menneskerettighederne ud fra kortene?
- Hvilke eksempler har de fundet fra dagspressen?
- Hvilke bredere synspunkter og problematikker ligger bag de forskellige udsagn?

For inspiration til temaer der kan tages op under hvert udsagn, se Bilag til lærer: Lærerinspiration med eksempler til forståelse og forklaring af de 9 udsagn.

Der vil være variationer i reaktioner i hver klasse, og du kan muligvis møde modstand mod kravet om at placere alle kortene, fordi nogle elever måske synes, det er svært at prioritere mellem så forskelligartede udsagn. Det er helt okay, og du kan imødekomme disse elever ved at spørge dem, hvad de synes om øvelsen.

Øvelsen fungerer fint som afrunding på et længere undervisningsforløb – netop fordi den giver anledning til, at eleverne kan lufte deres syn på menneskerettigheder.

Den kan også bruges som springbræt til at tale videre om kontrolkomiteer og generel monitorering af menneskerettighederne i FN-systemet.

En vigtig pointe ved øvelsen er at gøre eleverne opmærksomme på, at menneskerettighederne er juridiske standarder, der anvendes til at regulere forholdet mellem stat og individ, og at der er kontrolmekanismer indenfor fx FN-systemet, der skal hjælpe landene til at forbedre menneskerettighederne i de enkelte medlemslande.

Kilde

Demokrati fordi (kampagnemateriale fra 2010)

Udarbejdet af Institut for Menneskerettigheder i samarbejde med Integrationsministeriet og Ungdomsbyen

Forfattere: Cecilia Decara og Lone Smidt

Øvelsen er opdateret i 2019

Bilag til elever: 9 udsagn/diamantkort om menneskerettigheder

Menneskerettigheder prioriterer individets rettigheder på bekostning af fællesskabet	Så længe der er fattigdom i verden, vil universelle menneskerettigheder kun være tomme ord	Det kan være nødvendigt at begrænse frihedsrettigheder, hvis alvorlige sikkerhedshensyn kræver det
Menneskerettigheder bliver misbrugt af interessegrupper	Folk må finde sig i krænkelse og fornærmelse, for det er ytringsfrihedens vilkår	Menneskerettigheder indeholder grundlæggende rettigheder for alle mennesker, men de er omsat forskelligt i forskellige kulturer
Vesten forsøger at eksportere menneskerettigheder til andre kulturer	Menneskerettigheder skaber for meget fokus på rettigheder og for lidt fokus på pligt	Nogle menneskerettigheder må begrænses for at beskytte andre menneskers rettigheder

Bilag til lærer: Inspiration med eksempler til forståelse og forklaring af de 9 udsagn

Udsagnet **"Menneskerettigheder prioriterer individets rettigheder på bekostning af fællesskabet"** kan fx dække over en argumentation om, at kollektive interesseorganisationer som politiske partier, fagforeninger o.lign. ser ud til at have det svært i det moderne individualiserede samfund, og at menneskerettighederne er en del af denne udvikling.

Udsagnet **"Nogle menneskerettigheder må begrænses for at beskytte andre mennesker"** kan referere til, at staten især gennem lovgivning, skal beskytte den ene borger mod andre borgeres krænkelser af hans eller hendes rettigheder, fx beskyttelse af et menneskes gode navn og rygte mod bagvaskelse, ærekrænkelser eller beskyttelse mod diskrimination.

Et andet eksempel på samme udsagn er balancen mellem Grundlovens § 77 om ytringsfrihed overfor Straffelovens § 266 b, den såkaldte racismeparagraf, der sætter begrænsninger for ytringsfriheden. Dvs. at man ikke offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds må ytre sig krænkende på grund af en persons eller flere personers etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Udsagnet **"Folk må finde sig i krænkelser og fornærmelser, for det er ytringsfrihedens vilkår"** kan dække den anden fløj i forbindelse med karikaturkrisen (se ovenstående udsagn om begrænsninger for ytringsfriheden).

Udsagnet **"Så længe der er fattigdom i verden, vil^C universelle menneskerettigheder for alle kun være tomme ord"** kan udtrykke det synspunkt, at fattigdom umuliggør menneskerettigheder i store dele af verden

Udsagnet **"Menneskerettigheder bliver misbrugt af interessegrupper"** kan dække over at interessegrupper anvender menneskerettighederne til at gøre deres sag mere interessant for medier og beslutningstagere. Eller at det er offergrupper, der vil have særbehandling, som afsenderen af udsagnet ikke synes er rimeligt.

Udsagnet **"Vesten forsøger at eksportere menneskerettigheder til andre kulturer"** kan dække over kritikken af Vestens aktivistiske udenrigs- og sikkerhedspolitik, hvor krav om menneskerettigheder indgår i forbindelse med ulandsbistand, krigen i Irak, Afghanistan m.v.

Udsagnet **"Menneskerettigheder skaber for meget fokus på rettigheder og for lidt fokus på pligt"** kan være et udsagn, der relaterer sig til kritikken af rettighedstænkning som egoismens og selvoptagethedens offentlige udtryk.

Udsagnet **"Menneskerettigheder indeholder grundlæggende rettigheder for alle mennesker, men de er omsat forskelligt i forskellige kulturer"** kan dække over det synspunkt, at menneskerettigheder er universelle og dermed bør gælde for alle borgere i ethvert samfund, men at de samtidig er underlagt det faktum, at kulturer, traditioner og politiske systemer er forskellige.

Udsagnet **"Det kan være nødvendigt at begrænse frihedsrettigheder, hvis alvorlige sikkerhedshensyn kræver det"** kan fx dække over balancen mellem stramninger i terrorpakken og politiets og politiets efterretningstjenestes udvidede beføjelser til at overvåge personer for at beskytte en større gruppe mennesker mod terror. Dvs. balancen mellem privatlivsbeskyttelse og terrorbekæmpelse.